

بررسی آسیب پذیری ایمنی شهر رشت با رویکرد پدافند غیرعامل

سمیه خانکشی پور^{۱*}، رضا حسن پور^۲

۱- فارغ التحصیل کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشگاه آزاد اسلامی
واحد رشت leilykhankeshi@yahoo.com
۲- استادیار، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت

چکیده

ایمنی شهرها به عنوان یکی از مهمترین و مترکمترین زیستگاه های انسانی، از اهمیت ویژه ای برخوردار است. ارزیابی نقاط قوت و ضعف یک شهر در ابعاد مختلف از منظر پدافند غیرعامل به عنوان قابل اتکاترین راهبرد ایمنی در مقابل بحران های طبیعی و مخاطرات انسانی، زمینه ساز شناسایی کاستی ها و افزایش قدرت مقابله در هنگام وقوع بحران است. رشت، مرکز استان گیلان به گواه آمارهای موجود، یکی از شهرهای حادثه خیز ایران است. این پژوهش با هدف شناسایی عوامل بحران زا در رشت و ارزیابی سطح ایمنی شهر بر اساس ضوابط پدافند غیرعامل تدوین شده است. روش این تحقیق توصیفی - تحلیلی بوده که چهارچوب و مباحث نظری آن با روش تاریخی و توصیفی با اتکا به اطلاعات، اسناد و مدارک مکتوب تدوین گردیده است. گردآوری اطلاعات نیز بر اساس مشاهده میدانی، طرح های مطالعاتی، اسناد و مصاحبه با مدیران انجام گرفت. یافته های پژوهش نشان می دهد که سیل و زلزله به عنوان دو خطر بالقوه ی طبیعی، همواره شهر رشت را تهدید می کند. از سوی دیگر خطر تجاوز بیگانگان به کشور و به تبع آن حمله به رشت نیز امری دور از انتظار نیست. ارزیابی وضع موجود کاربری های شهر بر اساس ضوابط ایمنی در مقابل بلایای طبیعی و انسانی و بررسی نقاط قوت، ضعف، فرصت و تهدید ایمنی رشت در قالب مدل برایشون بیانگر این مهم است که رشت شهری نا امن است، تدوین طرح جامع ایمنی شهر، ایجاد حریم امن برای مراکز حساس و مهم رشت، تشویق سازندگان ساختمانی به استفاده از مصالح و سازه های محکم و از جمله راهکارهای پیشنهادی در راستای ارتقاء ایمنی شهر رشت می باشد.

واژه های کلیدی: پدافند غیرعامل، ارزیابی، ایمنی، بحران، شهر رشت

۱- مقدمه

بشر در طول تاریخ بارها و بارها با وقوع حوادثی چون سیل، زلزله، طوفان، آتشفشان، بیابان زایی، پیشروی آب دریا در خشکی، سونامی، جنگ، حوادث ناشی از ناکارآمدی های فناوری و تحت شرایط بحرانی قرار گرفته و خسارات جانی و مالی قابل توجهی متحمل شده است. نیم نگاهی به وقوع بحران هایی با منشأ طبیعی در کشورهای مختلف و جنگ های متعدد در سراسر جهان بیانگر این مهم است که لحظه به لحظه زندگی انسان با مخاطره رو به روست. قراردادن جوامع انسانی در معرض تهدید انواع بلایای طبیعی و غیر طبیعی اقتضا می کند تا انجام اقداماتی اساسی و تمهیداتی کارساز در قالب برنامه های مدیریت پیش از بحران احساس گردد.